

Sygn. akt II Ka 161/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny

w składzie

Przewodniczący: SSO Anna Łaszczych

Sędziowie: SSO Ryszard Warda

SSO Marek Konrad

Protokolant: Marlena Achcińska

przy udziale Prokuratora: Adama Kolbusa

z udziałem oskarżyciela posiłkowego J. C.

po rozpoznaniu w dniu: 22.08.2013r.

sprawy przeciwko: **P. T.**

oskarżonemu z art. 286§1kk i inn.

z powodu apelacji: Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 26.03.2013r. w sprawie IIK 486/12

orzeka:

I. Uchyła zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce

Sygn. Akt IIKa 161/13

UZASADNIENIE

P. T. oskarżony został o to, że:

I. W okresie od października do końca listopada 2009r. w O. będąc Sekretarzem Zarządu Rejonowego (...) Komitetu Pomocy (...) w O., wprowadzając w błąd co do zamiaru wywiązania się z zapłaty za wykonane prace remontowe, zlecił właścicielowi firmy budowlanej występującej pod nazwą Usługi (...) z/s O. ul. (...) wykonanie prac remontowo – budowlanych w zakresie adaptacji pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych na cele Warsztatu (...) przy ul. (...) w O., co w konsekwencji doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 37997,30zł., wiedząc że Zarząd Rejonowy (...) Komitetu Pomocy (...) w O. w chwili zlecenia prac nie miał zagwarantowanych środków pieniężnych na sfinansowanie wykonanych prac remontowo b- budowlanych, czym działał z góry powziętym zamiarem doprowadzenia J. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 37997,30zł.,

Tj. o czyn z art. 286§1kk

II. w październiku 2009r. w O. będąc Sekretarzem Zarządu Rejonowego (...) Komitetu Pomocy (...) w O., zlecił bez wymaganego prawem budowlanym zgłoszenia właścicielowi firmy budowlanej występującej pod nazwą Usługi (...) z/ s O. ul. (...) wykonanie prac remontowo budowlanych w zakresie adaptacji pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych dna cele Warsztatu (...) przy ul. (...) w O..

Tj. o czyn z art. 90 Ustawy z dnia 07.07.1994r. Prawo budowlane

Sąd Rejonowy w Ostrołęce, wyrokiem z dnia 26.03.2013r. w sprawie IIK 486/12 oskarżonego P. T. od obu stawianych mu zarzutów uniewinnił, kosztami postępowania obciążając Skarb Państwa.

Apelacje od przedmiotowego wyroku wnieśli Prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Prokurator w swojej apelacji zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, wyrokowi zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia – art. 4, 7, 92 i 410 kpk,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mający wpływ na jego treść a polegający na:

a. błędnym uznaniu rzez Sąd Rejonowy, iż oskarżony nie był osobą uprawnioną do reprezentowania (...) w O. do zlecenia wykonania prac remontowo – budowlanych mimo treści uchwały (...) Zarządu Rejonowego (...) w O. z dnia 27.10.2009r.;

b. błędnym uznaniu, iż mimo sytuacji finansowej stowarzyszenia zaciągnięcie przez oskarżonego zobowiązań nie stanowiło realizacji znamion przestępstwa oszustwa mimo, iż zlecił on świadomie wykonanie prac remontowo – budowlanych nie mając na opłatę tych usług żadnej kwoty i wprowadzając w błąd pokrzywdzonego co do realnych możliwości płatniczych stowarzyszenia fałszywie zapewniając i zapłacie za usługę co spowodowało, że pokrzywdzony podjął się wykonaniu usługi;

c. błędnym uznaniu, że oskarżony jako sekretarz Zarządu Rejonowego (...) w O., zlecając właścicielowi firmy budowlanej (...) wykonanie prac remontowo - budowlanych nie miał obowiązku zgłoszenia sposobu wykonania prac przed rozpoczęciem prac adaptacyjnych a nie czyniąc tego dopuścił się samowoli budowlanej

oraz:

a. obrazę art. 424§1pkt1kpk z uwagi na to, iż uzasadnienie Sądu Rejonowego jest niezwykle lakoniczne co do ustaleń odnośnie strony podmiotowej popełnionych czynów a nadto nie wskazuje dlaczego nie uznano dowodów świadczących o winie oskarżonego a zwłaszcza dlaczego nie dano im wiary, nie wskazano przyczyn dania wiary dowodom na których oparto ustalenia faktyczne.

W konkluzji apelacji ten skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego również zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił mu:

1. co do pkt I:

a. błąd w ustaleniach faktycznych – na podstawie art. 438pkt3kpk, stanowiący efekt braku rozeznania co do treści przeprowadzonych dowodów lub niedostatków w zakresie ustalenia okoliczności niezbędnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy polegający na pominięciu wynikających z zeznań wskazan7ch świadków okoliczności niekorzystnych dla oskarżonego, dotyczących złej sytuacji finansowej Zarządu Rejonowego (...) w O. oraz świadomości oskarżonego w tym zakresie,

b. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 7 w zw. z art. 401 w zw. z art. 366§1kpk poprzez wadliwe zastosowanie tychże przepisów, wyrażające się w powierzchownej, wybiórczej i jednostronnej ocenie materiału dowodowego, wykraczające poza granice swobodnej oceny dowodów, wydanie orzeczenia z pominięciem szeregu dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, przyjęcie za podstawę dowodów wzajemnie sprzecznych w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia a w rezultacie popadnięcie przez Sąd w rażącą dowolność ocen, w szczególności poprzez:

-- uznanie zeznań świadka J. C. za niewiarygodne,

-- pominięcie przy ocenie materiału dowodowego zeznań świadka S. Ś., co mogło mieć wpływ na treść wyroku

- naruszenie art. 424§1pkt poprzez nie wskazanie przez Sąd w treści uzasadnienia na jakich dowodach oparł się uznając konkretne fakty za udowodnione bądź nieudowodnione i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, w tym nie dokonanie oceny dowodów niekorzystnych dla oskarżonego, co uniemożliwia dokonanie prawidłowej kontroli zaskarżonego orzeczenia.

Odnosnie zarzutu z pkt II aktu oskarżenia:

- obrazę prawa materialnego – art. 90 Ustawy Prawo budowlane poprzez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na wyrażeniu poglądu, że zachowanie oskarżonego nie wypełnia znamion tego czynu, podczas gdy ustalony stan faktyczny przemawia za uznaniem, iż oskarżony wyczerpał swoim zachowaniem tenże czyn.

W konkluzji swojej apelacji, ten skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

Sąd zważył co następuje:

Apelacje są o tyle skuteczne, iż skutkowały uchyleniem zaskarżonego orzeczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego, całkowicie uzasadnionym zarzutem stawianym przez obu skarżącym jest naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 424kpk polegający na braku dostatecznego i wymaganego przez zapis powoływanego artykułu postępowania karnego, uzasadnienia zapadłego orzeczenia.

Niewątpliwie, pozytywne ustalenie – a w sprawie niniejszej - odnośnie czynu z pkt I aktu oskarżenia, dotyczącego popełnienia przez oskarżonego czynu z art. 286§1kk, iż sprawca swoim zachowaniem wyczerpał znamiona tego czynu, nastrocza poważne trudności.

Kluczową bowiem kwestią jest bowiem ustalenie zamiaru sprawcy.

Tym samym, w przypadku zarzutu dotyczącego czynu z art. 286§1kk, na Sądzie orzekającym spoczywa obowiązek należytego i wyjątkowo starannego rozważenia wszystkich dowodów, które o zamiarze oskarżonego świadczą, bądź też mogą świadczyć, zaś uzasadnienie orzeczenia winno umożliwić sądowi odwoławczemu skontrolowanie toku rozumowania sądu I instancji, który to tok rozumowania doprowadził do wydania orzeczenia.

Zgodzić się zaś należy ze skarżącymi, iż Sąd Rejonowy takich wnikliwych ustaleń i rozważań nie poczynił a uzasadnienie zapadłego orzeczenia jest nader lakoniczne w szczególności w zakresie ustaleń poczynionych co do strony podmiotowej działania oskarżonego.

Sporządzone przez Sąd Rejonowy uzasadnienie nie zawiera bowiem dokładnego wskazania na jakich dowodach Sąd ten oparł swoje ustalenia ani także dlaczego nie uznał dowodów wskazujących na sprawstwo oskarżonego. Uzasadnienie orzeczenia zawiera jedynie stwierdzenia dotyczące określonych, i to jeszcze selektywnie wskazanych dowodów.

Część dowodów zaś – wydaje się istotnych z punktu widzenia oceny niniejszej sprawy, w ogóle nie została omówiona.

Okoliczności powyższe w ocenie Sądu Okręgowego uniemożliwiają prawidłową ocenę instancyjną zapadłego orzeczenia a tym samym już tylko ten argument przemawia za uchyleniem zaskarżonego orzeczenia.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 18 marca 2010 r. II AKa 22/10, podniesiono, iż:

Uzasadnienie wyroku powinno wykazywać logiczny proces, który doprowadził sąd do wniosku o winie lub niewinności oskarżonego. Sąd więc winien wskazać w uzasadnieniu, jakie fakty uznaje za ustalone, na czym opiera poszczególne ustalenia i dlaczego nie uznaje dowodów przeciwnych, a następnie, jakie wnioski wyprowadza z dokonanych ustaleń. Treść uzasadnienia musi ustalać a posteriori ten tok myślowy, który przebiegał w czasie narady, poprzedzającej wydanie wyroku. Sporządzenie uzasadnienia wyroku we wskazany sposób ma istotne znaczenie dla czynności procesowych stron, gdyż odwołujący się ma w takim wypadku możliwość zwalczania twierdzeń sądu zawartych w uzasadnieniu wyroku, aby przekonać sąd odwoławczy, że znajdujące się w części dyspozytywnej wyroku rozstrzygnięcie jest wadliwe, skoro wypływa z wadliwych lub mylnych przesłanek. Przytaczając argumenty przeciw uzasadnieniu, składający apelację tym samym zwalcza samo rozstrzygnięcie, jako wynik rozumowania zawartego w uzasadnieniu. Prawidłowość uzasadnienia wyroku warunkuje nie tylko możliwość prawidłowego sformułowania zarzutów apelacji, ale również możliwość prawidłowej kontroli odwoławczej. (KZS 2011/7-8/72)

Analiza sprawy niniejszej pod kątem materiału dowodowego i jednocześnie treść zarzutów apelacyjnych prowadzi także do wniosku, iż Sąd Rejonowy naruszył także zasadę swobodnej oceny dowodów a analizę tę uznać można za dowolną.

W ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu świadczy jednoznacznie, iż Zarząd Rejonowy (...) w O. nie miał środków finansowych na remont pomieszczeń – środki te miały być dopiero pozyskiwane.

Okoliczność ta jest zdaniem Sądu Okręgowego niewątpliwa a udowodniona między innymi zeznaniami szeregu świadków, związanych z działalnością (...) w O.. O tej złej sytuacji finansowej (...) oskarżony doskonale zaś zdawał sobie sprawę.

Pomimo to, zlecił wykonanie prac remontowych.

Okoliczności te nie zostały w należyty sposób zdaniem Sądu Okręgowego uwzględnione w rozważaniach Sądu Rejonowego, który zasadniczo skupił się na aspekcie braku zawarcia umowy o wykonanie robót, choć także ta kwestia nie jest jednoznaczna – kto miał tę umowę sporządzić (vide zeznania świadka H. K.).

Zasadny zatem staje się zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy zapisu art. 7 i 410 kpk.

Trudno bowiem dociec dlaczego Sąd ten w swoich rozważaniach nie rozważył poszczególnych istotnych dowodów w odniesieniu do pozostałych, część zaś wręcz pomiął w swoich rozważaniach – w szczególności dowód w postaci zeznań świadka Ś..

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2008 r. WA 33/08 stwierdzono:

Z treści przepisu art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. wynika jednoznacznie taka oto myśl, że sąd meriti z pełną stanowczością i wnikliwością winien w uzasadnieniu wyjaśnić, na których dowodach się oparł, z podaniem stosownej argumentacji. To samo dotyczy tej grupy dowodów (czy też pojedynczego dowodu), które sąd odrzucił. Brak takiego wyjaśnienia i oceny w praktyce uniemożliwia odparcie ewentualnego zarzutu przekroczenia przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów (a w ślad za tym odparcie ewentualnego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych). Innymi słowy rzecz ujmując, w takiej sytuacji strona zostaje pozbawiona możliwości ustosunkowania się do argumentacji sądu, natomiast

sąd odwoławczy, w razie konieczności kontroli instancyjnej, nie będzie w stanie prześledzić toku rozumowania sądu pierwszej instancji. (OSNwSK 2008/1/1717).

Odnosnie zarzutu z pkt II aktu oskarżenia, to stwierdzić należy, iż także okoliczności związane z tym zarzutem zostały przeanalizowane przez Sąd Rejonowy zbyt pobieżnie.

Nie można bowiem abstrahować od faktu, iż (...) był dzierżawcą przedmiotowych budynków zaś oczywistym jest, iż pokrzywdzony przystąpił do prac remontowych bez wiedzy o nich – przynajmniej aspekt ten nie został w żaden sposób rozważony - właściciela.

W kontekście stawianego oskarżonemu zarzutu, kwestia zgłoszenia prac nabiera szczególnego waloru w tym znaczeniu, iż jak zasadnie podnosi jeden ze skarżących, oskarżony stanął pod zarzutem zlecenia prac remontowych bez dokonania czynności zgłoszenia a właściciel nieruchomości został poinformowany i pracach już po ich zakończeniu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd przeprowadzi wnikliwie postępowanie dowodowe – ze szczególnym uwzględnieniem strony podmiotowej działania oskarżonego. dowody dotyczące zamiaru oskarżonego winny być poddane wyjątkowo wnikliwej analizie.

Sąd winien mieć na uwadze w szczególności sytuację finansową (...), w momencie rozpoczęcia czynności związanych z przeprowadzeniem prac remontowych oraz wiedzę w tym zakresie oskarżonego.

Odnosnie zarzutu z pkt II Sąd winien dokonać analizy zachowania oskarżonego jako osoby zlecającej prace remontowe w kontekście stawianego mu zarzutu.

Po tak przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd winien sporządzić uzasadnienie spełniające wymogi art. 424kpk w szczególności wskazać na jakich dowodach oparł swoje ustalenia oraz dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym.

Mając powyższe względy na uwadze orzeczono jak w sentencji.